

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Lvdovici Molinæ, E Societate Iesv Theologiæ Doctoris, &
Professoris, Commentaria, In primam D. Thomæ partem**

Molina, Luis de

Lugduni, 1622

Vtrum Angeli sint in maiori numero quàm homines qui sunt fuerunt &
erunt. disput. 2.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73915](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73915)

excedunt, quoad magnitudinem, corpora corruptibilia, quatuor videlicet elementa: sic etiam confonnum sit rationi, ut inter reliquas species, illa, quae immateriales sunt, quaeque ceteras omnes nobilitate excedunt, quasi sine comparatione superent quoad multitudinem species materiales & corporeas. Et verò ratio solum probabilis, congruentiam ostendens, ut Deus sua libertate ac sapientia id ita constituerit ac fecerit. Ea autem ita explicata, cessant multae obiectiones, quae contra eam poterant cum Durando in 2. dist. 3. q. 4. adduci, ut de auro & gemmis, quae longè excellentiores sunt ferro & lapidibus, & tamè in minori quantitate sunt condita, &c.

Obiectio 3.

Adhuc tamen contra eam eo modo explicatam obicit aliquis. Aquam esse nobiliorem terra, & tamen videri minorem terrâ, cum mare in cavitatibus quibusdam terrâ contineatur, vnaque cum terra efficiat vnam sphaerâ, ut in tractatu de opere sex dierum ostendemus. Item sol nobilior videtur quàm orbis Martis, & quàm ceteri superiores orbis: ergo ratio illa est nulla, etiâ si de solis corporibus simplicibus, ex quibus hoc vniuersum constat, intelligatur.

Secunda.

Solutio vtriusque simul.

Ad hæc argumenta licet possit dici D. Thomam non comparasse singula corpora simplicia inter se, sed totam sphaeram corporum incorruptibilem cum tota sphaera corporum corruptibilem, esto tamen propositio D. Thomæ intelligenda sit vniuersim de partibus omnibus, & singulis, ex quibus integratur hoc vniuersum, dicendum est, intelligendâ esse per se: per accidens verò, quando aliud postulat finis ad quem conditum est vniuersum, posse deficere, quantum finis ipse vniuersi postulat. Quare quia necesse fuit terram esse discooperatam aquis ad procreationem viuientium, quæ gignuntur super terram, ac proinde aquam contineri in cavitatibus terræ, inde per accidens est effectum, ut aqua esset minor, quàm terra: cum tamen longè maior esset futura, si, ut postulat ipsius natura, operiret totam terram, elementatam in eo situ & quantitate essent constituta, quæ natura cuiusque postulat. Quia etiam sol (qui præcipuam habet influentiam in hæc inferiora) nò longè distare debebat ab his inferioribus, ut sua influentia potentius ea attingeret: inde etiam per accidens effectum est, ut contineretur intra alios orbis ipso ignobiliore, ac proinde esset minor illis.

Aqua cur minor terra.

Sol cum sit nobilior superioribus orbibus, cur visum minor.

Alia solutio prima.

Aliter responderi possit ad eadem argumenta. Ad primum quidem, aquam, etiam in ea quantitate & situ, in quo ad finem vniuersi constituta est, esse maiorem terrâ, si attendatur, non solum ad aquas maris, lacuum, paludum, & fluuiorum, sed etiam ad ingetem illam aquam copiam, quæ in terra tamquam in spongia infusa per eiusdem meatus, & cauernas fluit, amplissimisque visceribus continetur.

Secunda.

Ad secundum verò orbis, sole superiores, esse ipso nobiliores, ut D. Thomas, iuxta Aristotelem eo loco, affirmat 12. Metaph. textu 44. Consonat etiam Aristoteles 2. de celo textu 62. vbi primum mobile (quod credidit esse cælum stellarum) asseuerat esse omnium nobilissimum, & ob id vnicam tantum habere rationem.

Pars affirm. quæst.

Pars, quæ affirmat, suaderi potest, quoniam Angeli custodes sunt ex infimo ordine, ut communiter dici consuevit: vnusquisque autem homo habet suum Angelum custodem, nec dicendum videtur, vnum & eundem Angelum successu temporis

A habere custodiam plurium hominum, quasi post vnus mortem suscipiat custodiam alterius: tum ne dicamus singulos Angelos perpetuè à principio vsque ad finem mundi esse in continua custodia: tum vel maximè, quoniam in die iudicij vnusquisque Angelus solum habebit curam congregandi ad resurrectionem cineres vnus dumtaxat hominis sibi in custodia traditi, illumque comitandi in iudicium. Adde, quòd esto admitteremus vnum Angelum custodire plures homines, adhuc super sunt octo alij chori beatorum angelorum, & demones omnes, qui videntur esse tertia pars angelorum, quos Deus creauit, iuxta illud Apocalyp. 12. de dracone, qui traxit secum tertiam partem stellarum: ergo Angeli in maiori numero sunt, quàm homines, qui sunt, fuerunt, & erunt.

B Pars verò, quæ negat, suaderi etiam potest, quoniam probabile est ex hominibus tot, ut minimum saluari, quot angeli ceciderunt, iuxta illud Psalmi 109. Impleuit ruinas. Dixi, ut minimum, quoniam licet Bernardus sermone 68. in Cantica: Augustinus vel quibus alijs, de diligendo Deo, qui alijs liber meditationum inscribitur, c. 3. & multi alij dicant, ex hominibus reparandas esse ruinas angelorum qui ceciderunt: Anselmus tamen 1. lib. Cur Deus homo c. 18. Augustinus lib. 22. de ciuitate Dei, cap. 1. & in Enchiridium, c. 28. & 29. Gregorius homilia 43. in Euangelia, & multi alij affirmant, multò plures ex hominibus saluari, quàm fuerint angeli qui corruerunt, ut q. 23. a. 7. dictum est: sed plures, quàm duæ partes, imò & quàm quadraginta, hominû damnantur, si cum malis Christianis, infideles omnes computes: cum ergo sola tertia pars angelorum ceciderit, fit ut pauciores angeli, quàm homines qui sunt, fuerunt, & erunt.

Pars opposita.

C Profectò argumenta hæc rem dubiam in vtramque partem efficiunt, in reque mihi incerta nihil definire audeo. Ad argumentum ergo partis quæ affirmat, responderi potest, nullum esse absurdum si vnus angelus multos homines successiue custodiât. Ad id verò, quod de die iudicij obicitur, dicendum est, angelos bonos solum esse collecturos cineres iustorum, damnatorum verò cineres colligēt demones. In tempore autem, quod antecedit sonitum tubæ, momentumque resurrectionis, vnus angelus, aut demon, minimo negotio colligere potest cineres multorum hominum, quantumuis sint valde dispersi. Præterea dicendum est non satis constare, an tertia pars angelorum ceciderit: locus enim ille Apocalyp. varijs modis exponitur, ut q. 23. a. 7. dictum est.

D Ad argumentum verò partis quæ negat, dicendum est, locum illum Psalmi 109. exponi posse de reparandis ruinis, non quidem Angelorum qui ceciderunt, sed hominum deficientium à fide, præsertimque Iudæorum in aduentu Christi ex gentibus, quæ ceciderunt. Aliæ etiam expositiones sunt eiusdem loci. Præterea non constare, quòd tertia pars angelorum corruerit, ut ex varijs alijs expositionibus eiusdem loci quas q. 23. ex parte retulimus est manifestum.

Explicatio quæstionis difficultis & incerta. Solutio argum. partis affirm.

Solutio argum. partis negantis.

E **F**

DISPUTATIO II.

Vtrum Angeli sint in maiori numero, quàm homines qui sunt, fuerunt, & erunt.

ARTICVLVS IV.

Vtrum Angeli differant specie.

SENTENTIA D. Thomæ hoc loco, & alibi est Angelos ita inter se distingui specie, ut esse nequeant multi eiusdem speciei. Eius fundamentum est, quia existimatur

D. Thomæ sententia, cuiusque fundamentum.